

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**Α Π Ο Φ Α Σ Η
75/2020**

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, συνήλθε στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 17.2.2020 και ώρα 10:30, προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, και τα μέλη Καλλιόπη Διαμαντάκου, Νικόλαο Κιάο, Γεώργιο Πλειό και Γεώργιο Σαρειδάκη,. Απόντα τα μέλη Ευαγγελία Μήτρου και Βασίλειος Καραποστόλης, οι οποίοι είχαν κληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοηλεκτρονικής νομοθεσίας από τον τηλεοπτικό σταθμό με τον διακριτικό τίτλο STAR CHANNEL, ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία ΝΕΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΑΕ αναφορικά με διατάξεις περί σεβασμού αξιοπρέπειας ατόμου και ποιοτικής στάθμης προγράμματος κατά τη μετάδοση του τηλεοπτικού προγράμματος «reality» με τίτλο «GREECE'S NEXT TOP MODEL» την 9.9.2019, 16.9.2019, 20.9.2019, 24.9.2019, 30.9.2019, 1.10.2019, 7.10.2019, 8.10.2019, 15.10.2019, 21.10.2019, 4.11.2019, 2.12.2019 και 17.12.2019, μεταξύ 21.00 και 23.00. Η υπόθεση εξετάζεται ύστερα από καταγγελίες με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΣΡ 4067/26.8.2019, 4078/27.8.2019, 4080/27.8.2019, 4660/10.10.2019, 4490/1.10.2019, 4513/2.10.2019, 5047/5.11.2019, 5049/5.11.2019, 5099/7.11.2019, 5796/20.12.2019, 5797/20.12.2019, 5808/23.12.2019, 5809/23.12.2019, 5810/23.12.2019, 4215/10.9.2019, 4302/17.9.2019, 4448/27.9.2019, 4511/2.10.019, 4564/4.10.2019, 4613/8.10.2019, 4599/8.10.2019, 4267/9.10.2019, 4804/21.10.2019, 4855/23.10.2019, 5553/3.12.2019, 5769/19.12.2019.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 245/28.8.2019, ο οποίος ανατέθηκε στη διοικητική υπάλληλο Ειρήνη Κεραμήτσου και στην ειδική επιστήμονα - νομικό Όλγα Γαρουφαλιά. Στη συνέχεια, η Διοικητική Υπάλληλος υπέβαλε στο ΕΣΡ τις με

αριθμό πρωτοκόλλου 1016/ΕΣ/7.11.2019, 1059/20.11.2019, 1060/20.11.2019, 1078/ΕΣ/25.11.2019, 1095/2.12.2019, 1098/3.12.2019, 1106/5.12.2019, 1112/6.12.2019, 1119/10.12.2019 εκθέσεις καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και η Ειδική Επιστήμων υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 1188/ΕΣ/30.12.2019 νομική της εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, για λογαριασμό της λειτουργούσης τον σταθμό ως άνω εταιρείας παρέστησαν η πληρεξούσια δικηγόρος της Μαρία Κατζουράκη και η ασκούμενη δικηγόρος Γεωργία Τσουρίνα, καθώς και οι υπεύθυνες του τμήματος προγράμματος Ιωάννα Αδαμοπούλου και Κοραλία Γεωργακοπούλου. Ερωτηθείσες από τον Πρόεδρο οι εκπρόσωποι της εγκαλουμένης δήλωσαν ότι γνωρίζουν το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβαν δε τον λόγο και ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους. Ζήτησαν στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να τους παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 4.3.2020 και ώρα 14.00 και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο σταθμός, κατόπιν δεκτών αιτημάτων αναβολής, κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 2678/26.6.2020 υπόμνημα.

Την 30.6.2020 και ώρα 10.30 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, και τα μέλη Καλλιόπη Διαμαντάκου, Βασίλειο Καραποστόλη, Νικόλαο Κιάο, Ευαγγελία Μήτρου, Γεώργιο Πλειό και Γεώργιο Σαρειδάκη. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ. Ο Πρόεδρος ενημέρωσε αναλυτικά τους απόντες κατά την συζήτηση Ευαγγελία Μήτρου και Βασίλειο Καραποστόλη αναγιγνώσκοντας τις έγγραφες εισηγήσεις, το υπόμνημα της εγκαλουμένης και το σύνολο των λοιπών εγγράφων του φακέλου για την υπόθεση. Η Ολομέλεια, αφού άκουσε την Ειδική Επιστήμονα αποφάσισε κατά πλειοψηφία να διακόψει τη διάσκεψη και να αναβάλει τη λήψη απόφασης προκειμένου να προσκομισθεί η πρωτότυπη σύμβαση των όρων συμμετοχής στο τηλεοπτικό πρόγραμμα που είχαν υπογράψει τα συμβεβλημένα με την παραγωγή της σειράς GNTM πρόσωπα. Η εγκαλούμενη εταιρεία υπέβαλε στη Γραμματεία την εν λόγω σύμβαση με το με αριθμό πρωτ. ΕΣΡ 2826/3.7.2020 έγγραφό της.

Την 15.9.2020 και ώρα 11.00 η Ολομέλεια συνήλθε για συνέχιση της διάσκεψης επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, και τα μέλη Καλλιόπη Διαμαντάκου, Βασίλειο Καραποστόλη, Νικόλαο Κιάο, Ευαγγελία Μήτρου και Γεώργιο Σαρειδάκη. Από το μέλος Γεώργιος Πλειός, ο οποίος είχε κληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ. Ο Πρόεδρος ενημέρωσε εκ νέου αναλυτικά τους απόντες κατά την συζήτηση Ευαγγελία Μήτρου και Βασίλειο Καραποστόλη αναγιγνώσκοντας τις έγγραφες εισηγήσεις, το υπόμνημα της εγκαλουμένης και το σύνολο των λοιπών εγγράφων του φακέλου για την υπόθεση. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε την επίμαχη ροή προγράμματος και άκουσε την Ειδική Επιστήμονα, εισηγήτρια, η οποία στη συνέχεια αποχώρησε:

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Σεβασμός αξιοπρέπειας προσώπου

A. Νομικό Μέρος:

1. Η υποχρέωση των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών σεβασμού της αξιοπρέπειας των συμμετεχόντων σε εκπομπές προσώπων και των τηλεθεατών θεσπίζεται στα άρθρα:

ι) 2 παρ. 1 του Συντάγματος, το οποίο ορίζει: «Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας».

ιι) 15 παρ. 2 του Συντάγματος, το οποίο ορίζει: «Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του Κράτους. Ο έλεγχος και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης. Ο άμεσος έλεγχος του Κράτους ... έχει ως σκοπό ... το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου».

ιιι) 5 παρ. 1 του Συντάγματος, το οποίο ορίζει: «Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη».

ιιιι) 1 παρ. 8 του Ν. 3592/2007, το οποίο ορίζει: «Η παροχή ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών και η εκπομπή ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων εξυπηρετούν την κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και τηλεόρασης, την πολιτιστική ανάπτυξη της

χώρας και ιδίως το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 15 του Συντάγματος».

ν) 3 παρ. 1 εδ. β του Ν. 2328/1995, το οποίο ορίζει: «Οι κάθε είδους εκπομπές που μεταδίδουν οι ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί πρέπει να σέβονται την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό και επαγγελματικό βίο, την επαγγελματική, κοινωνική, επιστημονική, καλλιτεχνική, πολιτική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου, η εικόνα του οποίου εμφανίζεται στην οθόνη ή το όνομα του οποίου ή στοιχεία επαρκή για τον προσδιορισμό του οποίου μεταδίδονται».

νι) 7 παρ. 2 του Π.Δ. 109/2010, το οποίο ορίζει: «Τα κάθε είδους προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων και των οπτικοακουστικών εμπορικών ανακοινώσεων, που μεταδίδονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς τηλεοπτικούς οργανισμούς, οφείλουν να σέβονται την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό και οικογενειακό βίο, την επαγγελματική, κοινωνική, επιστημονική, καλλιτεχνική, πολιτική ή άλλη νόμιμη δραστηριότητα κάθε προσώπου, του οποίου η εικόνα εμφανίζεται στην οθόνη ή αναφέρεται το όνομα ή στοιχεία επαρκή για τον προσδιορισμό του».

νιι) 3 παρ. 1 του Κανονισμού 2/1991 του ΕΣΡ (που εφαρμόζεται στην εξεταζόμενη ψυχαγωγική διαγωνιστική εκπομπή, αφού σύμφωνα με το δεύτερο άρθρο παρ. 1 του Π.Δ. 77/2003 και με το υπ' αριθμ. 49/2003 πρακτικό συνεδριάσεως και γνωμοδότηση του ΣτΕ, αυτή ανήκει στην ευρύτερη κατηγορία των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών), το οποίο ορίζει: «Τα πρόσωπα που συμμετέχουν ή αναφέρονται στις εκπομπές πρέπει να απολαμβάνουν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς».

νιιι) 6 παρ. 2 του Κανονισμού 2/1991 του ΕΣΡ, το οποίο ορίζει: «Οι διαγωνιστικές εκπομπές δεν πρέπει να διεξάγονται με τρόπο που προσβάλλει την αξιοπρέπεια των τηλεθεατών ή ακροατών ή των διαγωνιζομένων».

2. Παρά τον αναπαλλοτρίωτο χαρακτήρα του δικαιώματος της προσωπικότητας, είναι επιτρεπτή η συναίνεση του δικαιούχου στην προσβολή του, εφόσον η συναίνεση δεν είναι παράνομη ή ανήθικη, με αποτέλεσμα την άρση του παράνομου χαρακτήρα της προσβολής. Σε περιπτώσεις, όμως, βαρειάς προσβολής προσώπου που συμμετέχει σε ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές η παραχωρηθείσα από αυτό συναίνεση δεν αίρει τον παράνομο χαρακτήρα της προσβολής (ΣτΕ 1655/2015).

B. Πραγματικό μέρος και Υπαγωγή

Με βάση τα έγγραφα του φακέλου, την παρακολούθηση της επίμαχης ροής προγράμματος από τη Διαδικτυακή Πλατφόρμα Παρακολούθησης και Αναζήτησης Ραδιοτηλεοπτικού Προγράμματος του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης και τους ισχυρισμούς της εγκαλούμενης (προβληθέντες προφορικά και εγγράφως), η Ολομέλεια έκρινε (με τρεις ψήφους, περιλαμβανομένης αυτής του Προέδρου) ότι οι γενόμενες κατά τις ελεγχόμενες εκπομπές και αναφερόμενες κατωτέρω προσβολές, που έγιναν κατά τη συμμετοχή των διαγωνιζομένων σε ορισμένες δοκιμασίες και ο σχολιασμός των κριτών προς τις διαγωνιζόμενες, δεν συνιστούν «βαρεία προσβολή» κατά την ανωτέρω έννοια, έγιναν δε με τη συναίνεση των παθόντων προσώπων. Κατά τη γνώμη, όμως, τριών μελών του ΕΣΡ, οι συντελεσθείσες προσβολές συνιστούν «βαρεία προσβολή» των διαγωνιζομένων και επομένως η συναίνεσή τους δεν ασκεί επιρροή στη θεμελίωση του αδικήματος.

Κατά συνέπεια, δεν συντελέστηκε κατά τα προεκτεθέντα παραβίαση των ανωτέρω διατάξεων περί προσβολής της αξιοπρέπειας των συμμετεχόντων στη διαγωνιστική εκπομπή (ριάλιτι) προσώπων, και γι' αυτό η εγκαλουμένη πρέπει να απαλλαγεί της σχετικής διοικητικής κατηγορίας.

II. Ποιοτική στάθμη προγράμματος

A. Νομικό μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων.
2. Κατά ρητή συνταγματική επιταγή (άρθρο 15 παρ. 2 του Συντάγματος): «Ο άμεσος έλεγχος του Κράτους έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας».
3. Σε εφαρμογή του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος θεσπίζεται υποχρέωση των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών εξασφάλισης της ποιοτικής στάθμης των μεταδιδόμενων από αυτούς εκπομπών τους στις εξής διατάξεις:

- ι) στο άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 3592/2007 που ορίζει ότι «σκοπός των διατάξεων του παρόντος νόμου είναι ... η ποιοτική στάθμη των προγραμμάτων»,
- ιι) στο άρθρο 1 παρ. 1 εδ. γ του Ν. 2328/1995 που ορίζει ότι «οι σταθμοί στους οποίους χορηγούνται οι άδειες υποχρεούνται να μεριμνούν για την ποιότητα του προγράμματος»,
- ιιι) στο άρθρο 2 παρ. 3 εδ. β του Ν. 4173/2013 (που εφαρμόζεται και στις τηλεοπτικές εκπομπές που μεταδίδουν οι ιδιωτικοί τηλεοπτικοί σταθμοί δυνάμει του άρθρου 3 παρ. 1 α του Ν. 2328/1995) που ορίζει ότι: «οι οπτικοακουστικές υπηρεσίες που παρέχει η ΕΡΤ Α.Ε. πρέπει να ανταποκρίνονται στην ποιοτική στάθμη που επιβάλλουν η κοινωνική αποστολή και η πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας»,
- ιιιι) στο άρθρο 2 παρ. 1 του Κανονισμού 2/1991 του ΕΣΡ, σύμφωνα με το οποίο «οι ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές πρέπει να εξασφαλίζουν την ποιοτική στάθμη που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοτηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας» και
- ν) στο άρθρο 1 παρ. 2 του Ν. 4339/2015 που ορίζει ότι: «η παροχή υπηρεσιών επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής αποτελεί υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος, ..., που συνίσταται στην παροχή στο κοινό τηλεοπτικών υπηρεσιών βάσει προϋποθέσεων, όρων και τις διαδικασιών που διασφαλίζουν ... την πολιτική και πολιτισμική πολυμέρεια και την παροχή από το κοινό υψηλού επιπέδου τηλεοπτικών υπηρεσιών».
- νι) το άρθρο 2 παρ. 5 του Κανονισμού 2/1991 του ΕΣΡ ορίζει: «Πρέπει να τηρούνται οι γενικά παραδεκτοί κανόνες της ευπρέπειας και καλαισθησίας στη γλώσσα και τη συμπεριφορά, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και το πλαίσιο της εκάστοτε εκπομπής».
4. Εξάλλου, η άσκηση του δικαιώματος της ελευθερίας της έκφρασης που θεσπίζεται στο άρθρο 14 παρ. 1 του Συντάγματος και στο άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, τελεί υπό την επιφύλαξη της τήρησης, μεταξύ άλλων, των κανόνων δικαίου που κατοχυρώνουν δικαιώματα άλλων, όπως εκείνοι που αποσκοπούν στη διασφάλιση της ποιοτικής στάθμης του προγράμματος, ειδικότερη έκφραση της οποίας αποτελεί η γλωσσική ευγένεια των εκπομπών (ΣτΕ 509/2018, 3487/2017, 4532/2014, 1363/2013). Η ελευθερία του λόγου και της έκφρασης υπόκεινται προκειμένου για προϊόντα λόγου και τέχνης που μεταδίδονται ή προβάλλονται από το ραδιόφωνο ή την τηλεόραση στο ειδικό καθεστώς και στους περιορισμούς που επιβάλλονται σχετικώς από την ειδικότερη ως

προς τα συγκεκριμένα ως άνω προϊόντα λόγου και τέχνης, διάταξη του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος (ΣτΕ 910/2018). Συνεπώς, το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης δεν απαλλάσσει τους τηλεοπτικούς σταθμούς από την τήρηση των επιταγών της ευπρέπειας και της ποιοτικής στάθμης των εκπομπών (ΣτΕ 4157/2014). Το περιεχόμενο δε της αόριστης νομικής έννοιας της «ποιότητας» εξειδικεύεται με βάση τους κανόνες της λογικής και τα δεδομένα της κοινής πείρας σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο. Το ΕΣΡ προβαίνει σε αξιολόγηση του περιεχομένου συγκεκριμένης εκπομπής και σε πραγματολογική εξειδίκευση της αόριστης αξιολογικής έννοιας «ποιοτική στάθμη» ή «ποιότητα τηλεοπτικού προγράμματος» (ΣτΕ 901/2015). Η διαπίστωση από το ΕΣΡ της συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής της έννοιας της ποιότητας ελέγχεται δικαστικώς (όπως ενδεικτικώς, ΣτΕ 3487/2017, 3815/2014, ΣτΕ 4532/2014, 335/2013, 1984/2013).

5. Το άρθρο 2 του Συντάγματος που θεσπίζει τον σεβασμό της αξίας του ανθρώπου καλύπτει και το δικαίωμα του ατόμου – τηλεθεατή να βλέπει και να παρακολουθεί εκπομπές, οι οποίες δεν θίγουν την προσωπικότητα και την αξιοπρέπειά του ως ατόμου. Η χαμηλή ποιοτική στάθμη μίας εκπομπής συνεπάγεται την παραβίαση του σεβασμού της προσωπικότητας των τηλεθεατών (ΜΠΑθ 4701 και 4659/2002, ΣτΕ 2900/2014) όταν ο τηλεθεατής κάνοντας χρήση της ραδιοτηλεοπτικής λήψης που αποτελεί ατομική ελευθερία και δικαίωμα βλέπει εκπομπές μέσα από τις οποίες παραβιάζονται θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες, όπως π.χ. η αξία του ανθρώπου. Οι περιορισμοί του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος εφαρμόζονται σε κάθε είδους προγράμματα, και άρα και στα ψυχαγωγικά – διαγωνιστικά, δεδομένου ότι η ψυχαγωγία δεν είναι, άνευ ετέρου, συνυφασμένη με τη χρήση εκφραστικών μέσων χαμηλής ποιότητας (ΣτΕ 509/2018, 3232/2017, 2878/2016, 3946/2014, 4815/2014, 1363/2013). Επιπλέον, τα προγράμματα που αποτελούν μορφή καλλιτεχνικής δημιουργίας, και διέπονται από την ελευθερία της τέχνης (άρθρο 16 παρ. 1 του Συντάγματος) υπόκεινται και αυτά στους περιορισμούς του άρθρου 15 παρ. 2 (ΣτΕ 910/2018, 3232/2017, 720/2018, 721/2018, 3203/2014, 1667/2015, 1176/2015, 368/2015, 3490/2006), στους οποίους συμπεριλαμβάνεται και η εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων. Εξάλλου, η τήρηση ευπρεπούς, καλαίσθητης εκφοράς λόγου και συμπεριφοράς των παρουσιαστών ή λοιπών συντελεστών μίας εκπομπής, ανάλογα βέβαια με το είδος και το πλαίσιο κάθε εκπομπής, αποτελεί προϋπόθεση για την εκπλήρωση του γενικότερου στόχου και

αποστολής της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου. Οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς υποχρεούνται, συνεπώς, να τηρούν ένα ελάχιστο επίπεδο ευπρεπούς και καλαισθητής φρασεολογίας που αφορά ειδικότερα στη χρήση εκφράσεων που προσιδιάζουν σε κάθε είδος εκπομπής και είναι αναγκαία ενόψει του όλου περιεχομένου της για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού της με παράλληλη μέριμνα για την προστασία της υπόληψης τρίτων (πρβλ. ΣτΕ 1363/2013). Δεν συγχωρείται, επομένως, η μετάδοση ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων, στα οποία γίνεται χρήση απρεπών ή χυδαίων εκφράσεων (ΣτΕ 3487/2017, 535/2018, 2490/2006). Επιβάλλεται, επίσης η συμπεριφορά τυχόν κριτών και παρουσιαστών να είναι κόσμια και ευπρεπής έναντι τυχόν διαγωνιζομένων και δεν συγχωρείται ειρωνικό και περιφρονητικό προς αυτούς ύφος (πρβλ. ΣτΕ 4157/2014).

Εκπομπές δε που περιλαμβάνουν εξευτελιστικές για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια δοκιμασίες για τους συμμετέχοντες σ' αυτές παίκτες, καθώς και εκπομπές που προβάλλουν σκηνές που εξευτελίζουν και απαξιώνουν ανθρώπινες υπάρξεις είναι ποιοτικώς υποβαθμισμένες (πρβλ. ΣτΕ 1667/2015, 3490/2006, 335/2013).

Το αυτό συμβαίνει και όταν σε εκπομπές δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην προβολή των μεταξύ των συμμετεχόντων προσώπων αντιπαραθέσεων, εντάσεων και διαπληκτισμών (ΣτΕ 495/2015).

Η υποβαθμισμένη ποιότητα μίας τηλεοπτικής εκπομπής είναι ζήτημα αντικειμενικό και ουδόλως εξαρτάται από την τυχόν συναίνεση των θιγόμενων προσώπων (ΣτΕ 3017/2012).

6. Τέλος, κατά τα στοιχεία β και ε της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το ΕΣΡ ελέγχει την τήρηση των όρων που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και επιβάλλει τις από το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 προβλεπόμενες κυρώσεις σε περίπτωση παραβάσεων.

II. Πραγματικό μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, την παρακολούθηση της επίμαχης ροής προγράμματος και τους ισχυρισμούς της εγκαλουμένης (προβληθέντες προφορικός και εγγράφως), προκύπτουν τα εξής:

Η εκπομπή με τίτλο «GREECE'S NEXT TOP MODEL» αποτελεί μία διαγωνιστική ψυχαγωγική εκπομπή (reality show), παραγωγής του τηλεοπτικού σταθμού «STAR», στην οποία μετέχουν κορίτσια ηλικίας 18 έως 25 ετών και η νικήτρια έχει προαναγγελθεί ότι θα κερδίσει χρηματικό έπαθλο ύψους 50.000 ευρώ και «ένα συμβόλαιο στον χώρο της μόδας». Οι διαγωνιζόμενες προεπιλέγονται και συμμετέχουν σε ορισμένες δοκιμαστικές ακροάσεις (auditions), που αποτελούν το περιεχόμενο των δύο πρώτων εξεταζόμενων εν προκειμένω επεισοδίων της ελεγχόμενης εκπομπής. Στη συνέχεια, οι επιλεγείσες συγκατοικούν σε ένα σπίτι και εκπαιδεύονται για να γίνουν μοντέλα, συμμετέχοντας σε διάφορες φωτογραφίσεις, δημόσιες εμφανίσεις και άλλες δοκιμασίες. Οι διαγωνιζόμενες εμφανίζονται ενώπιον τετραμελούς κριτικής επιτροπής, που αποτελείται από άτομα ασχολούμενα με τη μόδα (δύο μοντέλα, έναν σχεδιαστή ρούχων και έναν φωτογράφο). Είναι ντυμένες με ρούχα και μαγιά που οι ίδιες έχουν επιλέξει, και παρουσιάζουν τον εαυτό τους, καθώς και τους λόγους και τα κίνητρα που τις ώθησαν να συμμετάσχουν στη σχετική διαδικασία. Κατά την εμφάνισή τους ενώπιον της επιτροπής υφίστανται έντονη κριτική και ειρωνικό σχολιασμό για την εξωτερική τους εμφάνιση και τις ικανότητές τους για να γίνουν μοντέλα.

Παρατίθενται ενδεικτικά ορισμένα σχόλια των κριτών προς τις συμμετέχουσες κατά τη διάρκεια των δοκιμαστικών ακροάσεων (auditions).

Επεισόδιο της 9.9.2019

- Εδώ πέρα δεν είσαι στο φωτογραφείο της γειτονιάς σου που πας να βγάλεις μία αναμνηστική φωτογραφία. Την καταλαβαίνεις τη διαφορά;
- Γιατί περπατάς τόσο αργά; Προσπαθείς να μας υπνωτίσεις Γιατί προσωπικά δε χρειάζομαι βοήθεια. Περπάτα ξανά γρήγορα! Γρήγορα είπα! Βιάζεσαι! Γρήγορα! Καίγεται το σπίτι σου, καίγεται! Γρήγορα!

- Λες κι εδώ είναι το make a wish ... Εγώ σου δίνω και μία τρίτη επιλογή, αν θέλεις να το γλιτώσεις όλο αυτό το πράγμα, μπορείς να γυρίσεις πίσω και να πας στην έξοδο.
- Θα κόψουμε τα νύχια, τα μαλλιά θα τα αλλάξουμε και θα πάρουμε την Ελένη από τη γειτονιά και θα την κάνουμε μοντέλο.

Επεισόδιο της 16.9.2019

- Γιατί κοιτάς κάτω;
- Μάλλον κάτι έχασε.
- Φοβάται μην πέσει. Φοράει το έπιπλο (εννοεί τα ψηλά τακούνια).
Διαγωνιζόμενη: Δεν έχω περπατήσει ξανά. Δεν ξέρω να περπατάω.
- Παίρνεις μόνο ταξί δηλαδή;
- Εγώ νόμιζα μπουσουλώντας.
Διαγωνιζόμενη: Ήρθα για την εμπειρία.
- Έχουμε σερβίρει λίγο εμπειρία και στον μπουφέ. Μπορείς να πας να δοκιμάσεις λίγο εμπειρία και να ξανάρθεις.
- (κριτής απευθυνόμενος σε διαγωνιζόμενη που φαίνεται κάπως «επιθετική»):
Δηλαδή τι θα κάνεις; Θα πηγαίνεις στα casting και θα τους δέρνεις;
- Θέλω να σου δώσω μία ευκαιρία να έρθεις στο bootcamp για να δούμε αν μπορούμε λίγο να σε λερώσουμε. Θέλω να δω αν μπορείς να λερωθείς.
- Δήλωση διαγωνιζόμενης εκτός πλατό: Θα της δείξω ότι όχι απλά μπορώ να λερωθώ, μπορώ να λασπωθώ από την κορφή μέχρι τα νύχια και να της αποδείξω ότι μπορώ να κάνω τα πάντα.

Επεισόδιο της 20.9.2019

- «Έχεις μπερδέψει τη σχολή μόδας που πηγαίνεις με το μόντελινγκ».
- «Βαριέμαι απίστευτα. Γεια σου!» (απορρίπτει τη διαγωνιζόμενη)
- «Είδες φως και μπήκες»
- «Συνέχεια κάνεις duckface. Ξεκόλλα.»
- «Θα σου έλεγα ναι, αλλά τώρα θα σου πω όχι για να μείνεις σπίτι με τη μαμά σου».

Επίσης, αναφέρονται ενδεικτικά ορισμένα λόγια και σχόλια των διαγωνιζομένων για το παιχνίδι και τις αντιπάλους τους:

- Πω ρε μαλ...α (μπιπ) το ζώο.

- Κοίτα... Από άποψη στρατηγικής, ναι ok λειτουργεί. Είσαι σε έναν διαγωνισμό, πας επί πτωμάτων να νικήσεις. Αυτό σε κάνει σκατάνθρωπο αλλά άμα πετυχαίνεις τον σκοπό σου, δικαίωμα σου.
- Είναι διπρόσωπη.
- Αν δεν σου αρέσει σήκω και φύγε. Είμαστε περισσότερες.
- ... επιτέλους ξεδιπλώθηκε το φίδι και μίλησε.
- Παρουσιάζεται σαν το κοριτσάκι με το φωτοστέφανο και είναι ο διάλογος ο μεταμορφωμένος.
- Θέλω λίγο να δώσω χρόνο στον εαυτό μου να πάρω πληροφορίες και όταν θα φτάνει η στιγμή, προς τις δέκα;.... να αρχίσω να πυροβολώ.
- Είναι διαγωνισμός. Ή θα κάψεις εσύ την κολλητή σου ή η κολλητή σου θα κάψει εσένα.
- ... γιατί άμα φύγει η μία από τις δύο μαύρο φίδι που σε έφαγε.
- Σου δίνω δύο επιλογές αυτή τη στιγμή. Ή τα μαζεύεις εσύ ή στα μαζεύω εγώ. Πες μου που είναι η βαλίτσα σου και στα μαζεύω εγώ. Έχω όλη την καλή διάθεση να σου μαζέψω τα πράγματα. Είμαστε πέντε και οι πέντε δεν σε θέλουμε.
- Είναι ό,τι πιο διπρόσωπο έχω δει.
- Δηλαδή εσύ δεν είσαι διπρόσωπη;
- Η Ελευθερία είναι κουτοπόνηρη. Ξεκάθαρα.
- Η Νίνα είναι καθυστερημένη.
- Έπρεπε κάποια στιγμή να κλείσει στόματα η Κάτια και να κλείσει και το συγκεκριμένο στοματάκι. Της Γκλόριας. Οπότε μπράβο Σουζάνα. Ήτανε τέλειο match-up αυτό.
- Καλύτερα που φεύγω τώρα γιατί έχουν αρχίσει να βγάζουν φλύκταινες όλοι. Είναι έτσι σχεδιασμένο το παιχνίδι. Πρέπει να επιβιώσει μία.
- Σκοπός μας είναι να τις αποδεκατίσουμε όλες.
- «Θα τις γαμ...ουμε! (μπιπ)
- Το να διώξουμε τις FF μία προς μία είναι κάτι πάρα πολύ ευχάριστο. Δεν θα πούμε όχι σε αυτό. Το θέλουμε πάρα πολύ.
- Η Σουζάνα επέστρεψε ακόμη πιο κακιά.
- Έχεις το ίδιο ύφος με τη γαλοπούλα.

- Καμία από τις κοπέλες που ήθελα να χαντακώσω δεν τα πήγε καλά. Χάρηκα λίγο παραπάνω όμως που δεν τα πήγε καλά η Κάτια γιατί είναι πάρα πολύ καλή παίκτρια και συνέχεια βγάζει τα concept και ακούει πάρα πολύ καλά λόγια από τους κριτές.

III. Υπαγωγή

Υπό τα εκτεθέντα, η συμπεριφορά και η εκφορά λόγου των κριτών προς τις διαγωνιζόμενες δεν ήταν κόσμιες και ευπρεπείς, σε κάποιες δε περιπτώσεις ήταν εξόχως προσβλητική προς αυτές, ενώ ορισμένα σχόλιά τους χαρακτηρίζονταν από ειρωνεία και περιφρόνηση που δεν ήταν αναγκαία για την έκφραση της γνώμης τους και την αιτιολόγηση της ψήφου τους.

Η παρακίνηση και η εξώθηση των διαγωνιζομένων σε στρατηγικές «εξολόθρευσης» των αντιπάλων τους και η κατ' αυτό τον τρόπο προβολή ενός προτύπου «αφανισμού» των τρίτων, για την επικράτηση ενός, αντιβαίνει, κατά τα δεδομένα της κοινής πείρας, στην ηθική και υγιή συμπεριφορά που κατά κανόνα οφείλουν να επιδεικνύουν τα άτομα μίας κοινωνίας. Ως εκ τούτου, η εκτεταμένη προβολή της μεθοδευμένης, στρατηγικής συμπεριφοράς των διαγωνιζομένων, που στόχευε στην επικράτηση του ενός, και η προβολή σκηνών και διαλόγων έντονης εχθρότητας, αντιπαλότητας και μίσους, που γι' αυτό το λόγο δημιουργήθηκε μεταξύ τους, συνέβαλαν στην υποβάθμιση της εκπομπής.

Έτσι, στις εκπομπές αυτές υπήρξε εξαιρετικά υποβαθμισμένη ποιότητα προγράμματος και οπωσδήποτε ποιότητα αναντίστοιχη προς την απαιτούμενη από το Σύνταγμα και τις λοιπές ως άνω διατάξεις. Κατά συνέπεια, πρέπει να επιβληθεί στην εγκαλούμενη εταιρεία διοικητική κύρωση, και δη εκείνη του προστίμου, για την παράβαση αυτή.

Περαιτέρω, με βάση τη βαρύτητα της παραβάσεως, τον εξακολουθητικό αυτής χαρακτήρα, το κοινώς γνωστό μερίδιο τηλεθέσεως του συγκεκριμένου τηλεοπτικού σταθμού (όπως προκύπτει από τα τηρούμενα στο ΕΣΡ στοιχεία) και το γεγονός ότι επεβλήθη από το ΕΣΡ για παρόμοιο με το ανωτέρω πρόγραμμα κύρωση με την υπ' αριθμ. 146/2018 απόφασή του, κρίνεται ότι το επιβλητέο πρόστιμο είναι εκείνο των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης δέχεται ότι η εγκαλουμένη παραβίασε - εκ προθέσεως – τη ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία ως προς την υποχρέωση εξασφάλισης της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Επιβάλλει στην εταιρεία με την επωνυμία ΝΕΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΑΕ ιδιοκτήτρια του τηλεοπτικού σταθμού STAR για την πιο πάνω αναφερθείσα παραβίαση τη διοικητική κύρωση του προστίμου των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ.

Δέχεται ότι η εγκαλουμένη δεν τέλεσε τη διοικητική παράβαση της υποχρέωσης σεβασμού της αξιοπρέπειας του ατόμου (κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό).

Κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν. 2328/1995, όπως έχει μετά την δια του άρθρου 23 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 3166/2003 αντικατάστασή του, η παρούσα απόφαση κατά την προαναφερόμενη κύρωση, είναι εκτελεστή κατά:

1. Της εταιρείας «ΝΕΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΑΕ», που εδρεύει στην Κηφισιά Αττικής, στην οδό Βιλτανιώτη 36, με ΑΦΜ 094281721, Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών.
2. Του Καρόλου Αλκαλάι του Νισήμ, με ΑΦΜ 015603551, Δ.Ο.Υ. Χαλανδρίου, ως Προέδρου Δ.Σ. και νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.
3. Του Βασίλειου Αλεξάκη του Δημητρίου, με ΑΦΜ 025715058, Δ.Ο.Υ. ΓΛΥΦΑΔΑΣ, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 15η Σεπτεμβρίου 2020 και δημοσιεύτηκε την 30^η Σεπτεμβρίου 2020.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ